

Lilla Livet

Informationstidning för personal inom barnhälsovård

Nummer 1 - januari 2024



Innehåll

Nya riktlinjer kring vaccination av allergiska barn	s 03
Viktigt använda rätt uppdragningskanyler	s 03
Samtalsguiderna på fler språk	s 03
Samverkan utveckling föräldrastöd, SUF	s 04
Boken Leva med barn	s 04
Patientavgift	s 04
PKU-provets screening har utökats med ny sjukdom	s 05
Rekommenderade läkemedel 2024 - nu som webbsida	s 05
Förlängd finansiering av stödlinjen för män	s 05
Amning och munhälsa	s 06
Att möta föräldrar och barn med oro för krig och säkerhetsläget	s 07
FN:s konvention om barnets rättigheter	s 07
Frågor och svar	s 08
Språktåget på lättläst svenska	s 08
Inspelad film om Multimedia finns i Utbildningsportalen	s 08
Digitala föreläsningar	s 09
Digital språktågetföreläsning: Samspel och föräldraskap i högläsningstunden	s 09
Studiebesök på neonatalavdelning 11	s 09
Jämlik barnhälsa	s 10
Bebispodden	s 10
BVC-podden	s 10
Rikshandboken	s 10
Länkadress till vår sida på intranätet	s 10
Informationsmaterial från utbildningar	s 10
Info från Livets tråd	s 11
Fortbildning/Utbildning	s 12

Lilla Livet är utgiven av Centrala Barnhälsovården i Värmland

Helena Löfwenhamn, barnhälsovårdsöverläkare, 010-831 59 39

helena.lofwenhamn@regionvarmland.se

Cristina Gillå, verksamhetsutvecklare 010-831 66 76

cristina.gilla@regionvarmland.se

Gunilla Svedlund, assistent 010-831 67 06

gunilla.svedlund@regionvarmland.se

Sofia Nääs, psykolog/verksamhetsutvecklare, 010-831 60 16

sofia.naas@regionvarmland.se

Besöksadress:

Älygatan 39
652 30 Karlstad
010-831 67 06

e-post: barnhalsovardsenheten@regionvarmland.se

Adress till:

Psykologmottagningen för föräldra- och barnhälsovård
Föräldrastödmottagningen
Centralsjukhuset
Bryggaregatan 7
651 85 Karlstad

Nya riktlinjer kring vaccination av allergiska barn

Nu har Barnläkarföreningens allergisektion publicerat nya riktlinjer kring vaccination av allergiska barn.

Det nya är att barn med äggallergi kan vaccineras på BVC, inom elevhälsan eller på vaccinnottagning med MPR- eller TBE-vaccin oavsett allergins svårighetsgrad. Det krävs ingen extra observationstid vid vaccineringen.

För barn som reagerat på tidigare vaccination eller har gelatin-allergi gäller som tidigare att remiss ska inriktas till allergimott.

www.rikshandboken-bhv.se/nya-riktlinjer-for-vaccination-vid-allergisk-sjukdom/

/Helena

Viktigt använda rätt uppdragningskanyler

Med anledning av att det kommit med "skräp" i vaccinampullen för några av er, så vill vi påminna om att ingen kanyl grövre än 21 G (0,8 mm) skall användas.

Med i förpackningen av MMRvaxPRO finns en blå kanyl 23 G (0,6 mm) och en gul 25 G (0,5mm), så använd den blå som uppdragningskanyl.

/Helena

Samtalsguiderna på fler språk

På Rikshandboken hittar ni samtalsguiderna som används vid de enskilda föräldrasamtalen översatta till 14 olika språk. Guiderna finns i två utföranden, pussel med eller utan stödord.

I nuläget finns en skriftlig inbjudan till samtalet på svenska. Vi vill tipsa om att skicka med en utskrivna guide på aktuellt språk som en del av inbjudan för de föräldrar som inte talar svenska.

Samtalsguiderna för det enskilda föräldrasamtalet med pappa/icke-födande förälder kan också användas som ett komplement till EPDS vid enskilda besöket för mamman/födande föräldern. Guiden ersätter alltså inte EPDS som ska erbjudas alla mammor/födande föräldrar, men kan användas som ett tillägg när det bedöms lämpligt.

Översatta samtalsguider hittas längst ned på sidan:

[Enskilda föräldrasamtal - Rikshandboken i barnhälsovård \(rikshandboken-bhv.se\)](http://rikshandboken-bhv.se/enskilda-foraldrasamtal)

Inbjudan på svenska hittas på barnhälsovårdens egna sida på intranätet:

[Enskilt föräldrasamtal till pappa infolapp.pdf \(regionvarmland.se\)](http://regionvarmland.se/enskilt-foraldrasamtal-til-pappa-infolapp.pdf)

/Sofia

Samverkan utveckling föräldrastöd, SUF

På Intranätet finns SUF Samverkan utveckling föräldraskap, SUF - [Region Värmland Intranät](#) där finns rutiner och övrigt material som kan vara ett stöd vid möten med personer som har kognitiva funktionsnedsättningar samlat.

2020 genomfördes en utbildningsdag med tema SUF och från den utbildningen finns sex korta inspelade filmer [filmer-fran-suf-dagen-2020](#).

I filmerna informerar bl a personal från Vuxenhabiliteringen om vad kognitiva funktionsnedsättningar innebär, hur babysimulator och Toolkit kan användas som en del i föräldraskapsstödet.

Personal från FC Mörmö gård och Sunne berättar om goda exempel från sina verksamheter och om hur de arbetar med blivande och nyblivna föräldrar med kognitiva svårigheter.

Region Örebro län har en inspelad film, "Ibland är det svårt... kognitiva svårigheter och föräldraskap" som kan vara ett komplement till våra rutiner. Filmen är 47 minuter lång och finns i bifogad länk, [Föräldrar med kognitiva svårigheter • Vårdgivare Region Örebro län](#)

"Förstå familjen" är ett verktyg för dig som möter föräldrar med olika kognitiva svårigheter. Där finns konkreta tips och förslag på hur du på olika sätt kan ge rätt stöd i föräldraskapet. Verktöget har skickats ut till er BHV-sjuksköterskor sedan tidigare. Kunskapscentrum för jämlik vård Västra Götalandsregionen har på sin hemsida mer information och filmer att ta del av.

[Förstå familjen - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen](#)

/Cristina

Boken Leva med barn

Boken Leva barn delas ut till alla föräldrar. De flesta får boken under graviditeten men för säkerhets skull är det bra om ni stämmer av med föräldrarna att de fått den när ni träffar dem vid något av de tidiga besöken.

Genom att använda boken i samtal med föräldrarna kan nedanstående sidhänvisningar vara ett stöd.

[Leva med barn - bok sidhänvisningar till föräldrar.pdf \(regionvarmland.se\)](#)

/Cristina

Patientavgift

Avgifter för barn och ungdomar 0-19 år är oförändrat 2024. Det som gäller för uteblivet besök är: För barn och ungdomar (0-12 år och 18-19 år) är avgiften för uteblivet besök 100 kronor.

Undantag från avgift för uteblivet besök är:

- asylsökande
- ungdomar mellan 13-17 år, med anledning av att vårdbesök ska kunna ske utan vårdnadshavares kännedom.
- personer med minnesrelaterade sjukdomar och eller funktionsnedsättning efter medicinsk bedömning av sjukvårdspersonal.
- egen eller barns sjukdom.

[Avgifter för öppen hälso- och sjukvård samt ambulanssjukvård \(regionvarmland.se\)](#)

/Helena

PKU-provets screening har utökats med ny sjukdom

Sedan den 30 augusti 2023 ingår Spinal muskelatrofi (SMA) i det nationella screeningprogrammet med PKU-prov.

SMA är en medfödd neuromuskulär sjukdom som drabbar cirka 1 per 10 000 nyfödda. Sjukdomen leder till muskelsvaghet och i de svåraste formerna till tidig död. Numera finns det läkemedel som bromsar sjukdomen och för de allvarligaste formerna kan man nu sätta in behandling före det att barnen får symtom.

De flesta barn med SMA har någon av de svåraste formerna och enligt beräkningar kommer den nya screeningen leda till att sex till åtta barn per år i Sverige kommer att kunna identifieras och behandlas tidigt.

[Sjukdomar som ingår i screeningprogrammet med PKU-prov \(karolinska.se\)](https://karolinska.se)

/Helena

Rekommenderade läkemedel 2024 - nu som webbsida

En ny version av listan Rekommenderade läkemedel har tagits fram av läkemedelskommittén och dess terapigrupper. Listan finns numera endast som webbsida.

Den nya versionen av Rekommenderade läkemedel är även anpassad för att vara tillgänglig i smarta telefoner och läsplattor. Tänk på att du kan lägga till Rekommenderade läkemedel i din verktygslista på intranätet.

[Rekommenderade läkemedel - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)

/Läkemedelskommittén

Förlängd finansiering av stödlinjen för män

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) har under 2023 startat två nya stödtelefoner för personer från 18 år som utsatts för hot och våld i en nära relation eller sexuellt våld, "Stödlinjen för män" och "Stödlinjen för transpersoner". Nu är det klart att stödtelefonerna kommer drivas även under 2024. Telefonlinjerna riktar sig både till våldsutsatta och personal/närstående som möter våldsutsatta. NCK driver sedan tidigare "Kvinnofridslinjen".

Ni har fått etiketter med telefonnummer till "Stödlinjen för män" samt "Välj att sluta" som är en nationell stödlinje för våldsutövare (oavsett kön och sexuell läggning) att sätta på baksidan av broschyren "Barn har rätt till en uppväxt utan våld". Denna broschyr finns på flera språk. Om ni behöver fler broschyrer eller etiketter kan ni kontakta Gunilla (gunilla.svedlund@regionvarmland.se).

Mer information om de stödlinjer som drivas av NCK hittar ni här:

[Stödlinjen för män \(stodlinjenforman.se\)](https://stodlinjenforman.se)

[Stödlinjen för transpersoner \(stodlinjenfortranspersoner.se\)](https://stodlinjenfortranspersoner.se)

[Kvinnofridslinjen](https://kvinnofridslinjen.se)

Välj att sluta som drivas av Manscentrum Stockholm här:

[Om telefonlinjen - VAS \(valjattsluta.se\)](https://valjattsluta.se)

/Sofia

Amning och munhälsa

Vid yrkesträffarna har det kommit upp att flera mammor fått rådet från folktandvården att de ska avsluta nattamning. Jag har återkopplat det till folktandvården som informerat personalen enligt nedan:

Tandvården ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande, och tandvårdspersonalen ska prata med vårdnadshavarna om att de ska borsta med fluorid tandkräm morgon och kväll på barnet redan när första tanden kikar fram.

När barnet börjar äta "vanlig" mat är det viktigt vad de äter och dricker samt hur ofta. Det tandvården kan göra vid möten med små barn med karies, eller misstänker att det finns en begynnande kariesaktivitet, är att uppmärksamma vårdnadshavarna på att det är viktigt med bra kost och dryck.

Utöver att tala om intagsfrekvens ska vi, i enlighet med kariesstrategierna, göra en djuplodande kostanamnes. Ett bra sätt kan vara att be familjen göra en kostdagbok, och be dem skriva ner allt som barnet får i munnen (både dryck och mat) under tre dagar som sedan följs upp med ytterligare besök.

Under barnets första levnadsår verkar bröstmjolk kunna vara skyddande mot karies. Bröstmjölken i sig verkar alltså inte orsaka karies. Om det däremot finns andra nedbrytbara kolhydrater tillgängliga i munnen, samtidigt som barnet ammas, verkar kariesrisken kunna öka.

Hänvisa amningsfrågor till barnhälsovården

Amning kan vara en känslig fråga för en del föräldrar, kopplat till skuld känslor, otillräcklighet, eller att man faktiskt är övertygad om att närheten som amning ger är bra för barnet. Detta ämne är inte tandvårdens expertisområde, och därför ska tandvården vara restriktiv med råd när det gäller amning. I stället ska alla frågor som rör amning hänvisas till barnhälsovården.

Inom barnhälsovården samtalar personalen med barnet och vårdnadshavarna på motsvarande sätt kring kostvanor men där även amningen kan inkluderas.

Viktigt är att all personal inom folktandvården, som träffar små barn i sin yrkesroll, har kunskap och är klar över att ansvaret gällande amning finns hos barnhälsovården och hänvisa eventuella frågor dit.

[Läs mer om hur tandvårdspersonalen ska förhålla sig i amningsfrågan \(rikshandboken-bhv.se\).](https://www.rikshandboken-bhv.se/)

/Cristina

Att möta föräldrar och barn med oro för krig och säkerhetsläget

Många känner sig oroliga för världsläget just nu, både med anledning av det som händer i andra delar av världen och som följd av rapporteringen kring säkerhetsläget här i Sverige. Vi har förstått att ni möter en del frågor kring detta, och önskar vägledning hur ni kan bemöta det.

Det finns en stor variation på hur oroliga vi blir, men också vilka förutsättningar vi har att hantera oro när den uppstår. Individuella faktorer och tidigare erfarenheter av det som rapporteras kring är några faktorer som kan påverka.

Ert uppdrag är i huvudsak att ge stöd till små barn och deras föräldrar i föräldraskapet. När ni möter vuxna med egen oro kring världsläget är det klokt att råda dem att försöka bibehålla rutiner, dela sina tankar med närstående, välja nyhetsmedier källkritiskt men också att begränsa tid på sociala medier och nyhetsrapportering där man lätt blir överöst med sådant som triggas oron. Om oron är så stark att hela vardagen påverkas kan man vända sig till vårdcentralen eller psykologmottagningen om frågorna rör föräldraskapet.

När det gäller att prata med barn om svåra händelser är några generella tips att låta barnets frågor styra samtalet, att svara på barnets frågor med tydliga svar anpassade efter barnets ålder och mognad, att det är okej att säga att man inte vet allt och att vi inte heller kan lova allt vi vill om framtiden, att det är viktigt att lugna, trygga och inge hopp.

På rädda barnen finns mer bra tips om hur man pratar med barn om svåra händelser.

[Så pratar du med ditt barn om svåra händelser \(raddabarnen.se\)](https://www.raddabarnen.se)

I samband med invasionen av Ukraina gav psykolog Anna Lindgren Fändriks tips till föräldrar som är användbara även i samtal om andra svåra händelser.

[Barnpsykologen: Så pratar du med ditt barn om invasionen av Ukraina - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)

"Lilla krisinfo" och "lilla RB" har lättläslig information kring sådant som pågår i världen, bland annat krig och förhöjd hotnivå. Målgruppen är äldre barn än de ni möter på BVC och är därför inte lämplig direkt till 0-6 åringar. Informationen är dock tillgänglig även för vuxna, som kanske särskilt vid egen oro, också kan bli hjälpta av lättläslig information.

[Lilla.krisinfo.se - Information till barn och unga \(krisinformation.se\)](https://www.krisinfo.se)

[lilla.raddabarnen.se](https://www.raddabarnen.se)

/Sofia

FN:s konvention om barnets rättigheter Artikel 22, 35, 36

Flyktingbarnet har rätt till skydd och hjälp om det kommer ensamt eller tillsammans med föräldrar eller annan person.

Bortförande, försäljning eller handel med barn ska förhindras.

Konventionsstaterna ska skydda barnet mot alla andra former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende.

Frågor och svar

Fråga:

Hur hittar man omvårdnadsplanen från neonatal hemsjukvården?

Svar:

Om man har öppnat journalvyn så finns i vänsterlisten en mapp som heter Omvårdnad.

Fråga:

Hur går det nu när Niferex försvinner från marknaden?

Svar:

Det finns en regiongemensam licens på en ersättningsprodukt enligt ledning inom BUM.

Fråga:

Hur lägger jag in ett barn med reservnummer som "ny kund" i Mittvaccin?

Svar:

Det finns en skillnad på sidan "Lägg in kund" mellan integrerat läge (via Cosmic) och inloggning via webbläsare. Om man går via Cosmic så saknas länken "Lägg till kund med reservnummer". UAP:n (Utveckling och användarstöd patientjournalen) har lagt ett ärende till leverantören för MittVaccin angående detta.

Än så länge får ni logga in via Webbläsaren [Mittvaccin - Journal](#) första gången ni registrerar ett barn med reservnummer. Därefter kan vaccinationer dokumenteras via uthopp från Cosmic.

Fråga:

Nu när vi har ett nytt pneumokockvaccin hur skall vi dosnumrera?

Svar:

Eftersom vaccinerna är utbytbara och fullvärdiga vaccin mot pneumokocker så numreras doserna löpande. Ordningsnumret är antalet doser som barnet är vaccinerat mot pneumokocker.

/Helena

Språktåget på lättläst svenska

Förutom på en mängd olika språk så finns nu Språktågen även på lättläst svenska. Kan beställas av gunilla.svedlund@regionvarmland.se

/Gunilla



Inspelad film om Multimedia finns i Utbildningsportalen

Läs information om nya filmer om Multimediaflöden i utbildningsportalen i årets första "Nytt om vårdssystem".

intranat.regionvarmland.se

/Cristina

Digitala föreläsningar

Under våren erbjuds ett antal kostnadsfria föreläsningar från Nestlé. Om ni får en stund över, rekommenderar vi följande.

29/2 kl.14:15-15:30 "När barnets sömn trasslar"
Veronica Vikström, psykolog

[Länk anmälan](#)

/Sofia

Digital Språktågetföreläsning:

Samspel och föräldraskap i högläsningstunden

Emma Bergström är legitimerad psykolog med flera års erfarenhet av kliniskt arbete riktat mot föräldrar och barn mellan 0–5 år. Idag arbetar Emma med sin doktorsavhandling som har fokus på interaktiv högläsning, bebisars språkutveckling och relationen mellan förälder och barn.

Föreläsningen kommer bland annat att beröra interaktiv högläsning för bebisar, samspelsutveckling och föräldraskap.

Onsdag 20 mars, 9-10.15. Anmälan senast 18 mars, se länk.

[Digital språktågetföreläsning: samspel och föräldraskap i högläsningstunden](#)

/Cristina

Studiebesök på neonatalavdelning 11

Som en del i vår samverkan mellan barnhälsovården och neonatanvården erbjuds nu BHV-sjuksköterskor till ett studiebesök på avdelning 11.

Följande tider är aktuella

Torsdag 8 februari 10-11.30 - fullbokad

Onsdag 14 februari, 10-11.30

Torsdag 22 februari, 10-11.30 - fullbokad

Torsdag 28 mars, 10-11.30 - fullbokad

/Ann Bredberg Johansson

Biträdande Avdelningschef

Avd 11 Neonatalvård

5-6 personer per tillfälle. Anmälan och information till gunilla.svedlund@regionvarmland.se

/Cristina

Jämlik barnhälsa

En podd om barns olika förutsättningar och livsvillkor. Bakom arbetet med podden står Jämlik barnhälsa, en samverkansgrupp bestående av representanter från kommunerna Filipstad, Storfors och Säffle, Friskvården i Värmland samt Region Värmland.

Marika Andersson som är folkhälsostrateg på Region Värmland leder dig genom avsnitten. I första avsnittet lyfts problematiken kring övervikt och obesitas

[Jämlik barnhälsa | a podcast by Region Värmland \(podbean.com\)](#)

/Cristina

Bebispodden

<https://sverigesradio.se/barnradion>

/Cristina

BVC-podden från barnhälsovården Region Stockholm



För att underlätta att hitta bland alla dessa avsnitt är de nu sorterade i kategorier som tex. "Amning" eller "Att vara en familj". Förhoppningsvis kan det vara till hjälp för er när ni själva ska lyssna eller när ni ska rekommendera ett specifikt avsnitt till en förälder.

[BVC-podden och Föräldragruppspodden](#)

/Helena

Rikshandboken

- Nyhetsbrev Prenumerera på senaste nytt från Rikshandboken direkt i din inbox:

<https://www.rikshandboken-bhv.se/rhb/om-rikshandboken/nyhetsbrev/>

/Gunilla

Informationsmaterial från utbildningar

På den här sidan på intranätet hittar ni informationsmaterial från utbildningar <https://intranat.regionvarmland.se/verksamheter/halsa-och-varld/b/barn-unga-och-familjehalsa/barnhalsovard-bvc/informationsmaterial-fran-utbildningar>

/Gunilla

Länkadress till vår sida på intranätet

Under rubriken "Barnhälsovård/BVC" finns våra lokala anvisningar

<https://intranat.regionvarmland.se>

Information från dietisten finns under "Kost och fysisk aktivitet".

Lägg gärna den här sidan som favorit så går den lätt att hitta.

/Gunilla

Info från Livets tråd - *Aktuellt om amning*

Amningskurser till blivande föräldrar

Representant från Amningshjälpen, barnmorska Nina Stanizewski anordnar kostnadsfria digitala kurser om amning till blivande föräldrar. Tidigare kurser har varit mycket uppskattade, såväl i Värmland som i övriga Sverige.

Kurserna är ett komplement till befintlig amningsinformation och vänder sig till såväl första- som flerbarnsföräldrar.

För närvarande är inga kurser planerade.

För mer information hänvisa blivande föräldrar till [1177.se besök under graviditet](http://1177.se/besök-1177/under-graviditet)

Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk

Information om hur bröstmjölksproduktionen stoppas utan läkemedel.

[INF-24722 Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk](#)

Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt

Rutin samt flödesschema för nedtrappning/uttrappning av ersättning finns framtagna.

[RUT-24932-v.1.0 Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt](#)

Vårdprogram, Bröstkomplikationer i samband med amning

Vi använder Stockholms läns vårdprogram.

Den finns för nedladdning via länk [Bröstkomplikationer i samband med amning \(kunskapsstodförvardgivare.se\)](#)



Livets tråd är en arbetsgrupp med representanter från hela vårdkedjan. Gruppen arbetar med omvårdnadsfrågor för att underlätta samarbetat mellan olika vårdgivare som möter den blivande och nyblivna familjen.

Arbetsgruppen ska bland annat verka för metodutveckling, utbildning och utvärdering i framförallt amningsfrågor för all personal i hela vårdkedjan och verka för att en gemensam amningspolicy hålls aktuell.

Arbetsgruppen ska också verka för ett bra fungerande samarbete och kommunikation mellan olika vårdgivare, i samråd med berörda chefer.

Medlemmar i Livets tråd

Astrid Ekeberg
Benita von Essen, vikarie
Camilla Besterman
Cristina Gillå
Eva Rickman
Helena Donborn
Ingela Larsson
Katarina Sefton
Madeleine Pizarro Torrijos, föräldraledig
Maja Hammarlund, vikarie
Magdalena Fritzson, föräldraledig
Nina Stanizewski
Suzanna Sundström
Ulrica Gustafsson
Ulrika Huatorpet Nilsson

Frågor och synpunkter:

cristina.gilla@regionvarmland.se

Ingela.Larsson@regionvarmland.se

Fortbildning/Utbildning

För dig som är verksam inom barnhälsovården oavsett yrkesgrupp och tidigare erfarenheter. Introduktion till dig som nyställd eller när du behöver fylla på kunskapsförrådet.

Utbildning som är markerad med * anordnas eller stöds av Centrala Barnhälsovården och är obligatorisk för att du ska få rätt kompetens och kunna utföra ditt uppdrag.

Vid deltagande i utbildningar ska förankring med närmaste chef göras.

Region Värmland erbjuder:

* Startutbildning Cosmic

regionvarmland.grade.se/

[Anmälan och information på regionvarmland.se](#)

* Amning, stöd i amningsstarten

Webbutbildningen är uppdelad i 6 delövningar. Alla övningar utom den som handlar om sena prematurer hör till den baskunskap som alla som ger råd kring späda barn och amning ska ha kunskap om. Efter varje faktaavsnitt går du till länken självtest för att svara på ett antal frågor.

[Utbildningsplattformen](#)

Motiverande samtal,

Vårens grundutbildningar i MI ställs in, det är ett övergripande beslut som hälso- och sjukvårdsledningen tagit, för att minska kostnaderna för 2024 (se mer information på [Insikt](#)).

Vi hoppas åter kunna erbjuda grundutbildningar i MI, våren 2025.

Kommande utbildningar:

Mars

Webbinarium koder/åtgärds-koder BHV

4 mars, kl 13-14, digitalt
Inbjudan kommer

April

Språk och hörsel, introduktionsutbildning för dig som inte tidigare deltagit
18 april, heldag, på plats